

Nepotpisani se dopis ne tiskaju. Pripremljena se pisma tiskaju po 5 av. svaki redak. Oglas od 3 rub. dnevno... (Publication rules and rates)

Komu list nedođe na vrijeme, naka to javi odpravilovcu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napíše: "Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

"Slegom rastu male stvari, a nologu svo pokvari". Nar. Pos.

Izlasti svakog četvrtka na cijeloj arku.

Dopis se napreduje ako se i netiskaju.

Nobilijgovani listovi se neprimaju. Prodajna se poštacom stoji 5 for., za soljake 3 for. na godinu. Umjerno for. 2 1/2, i 1 za polgodinu. Izvan orovino više poštara.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredništvo i administracija nalazi se u Via Torrono br. 13.

Naše sjedinjenje.

Iz Istre, na cara i kralja rodjendan.

I.

Pod naslovom "Ilirija" tiskaju u »Edinosti« 17. ugusta t. g. članak, koj ovdje u izvudku donosimo.

Obćenito se misli, da je »Ilirska« ideja polkoptan. Moguće je, i želit bi bilo, da opet oživi. Sadržanje Slovancih, Hrvatih i Srbi u jednu narodnu i političku cjelinu pod kraljom Habsburgah bila je glavna svrha ilirizma. Ali Srbi su u njoj odmah spočetka aprili; Slovanci odmah je puko od Hrvatih duralizam. I Dalmacija bila je od Hrvatih odjeljena. Kod takovih okolnosti morali su i Hrvati odložiti misao ilirizma i računati s obstojećim okolnostima.

Posljednjom Bosno i Hercegovine su se stvari opet promijenile. To zemlje više još u rukcu, al tako nemože uvijek trajati. Monarhija habsburška valja, da si jih posvo prisvoji. Prikloniti pako neko jih moći nit. k Austriji nit k Madjariji; dualizam će prostati, a nastati trilateral. Osnovat će se terca, jugoslavenska skupina u monarhiji. Na tu misao došlo je već dulja vremena duhoviti državnik baron Helfort, u ujedrodatjnih krugovih u Beču poznata osoba.

Nastaju pitanja: iz kojih zemaljah da bude sastavljena nova skupina? Boz dvojbe iz Hrvatske, Slavonije, Dalmacije, Bosno i Hercegovine. A što s Istrom? Što sa slovenskimi zemljami?

Slabi uspjesi posljednjih godina dokazali su, da mi Slovenci sami nemožemo doseći »sjedinjeno Slavonije«. Glas slovenskih zastupnika je u Beču slabiji nego li n. pr. izvjestje zemaljskoga školskoga vjeća koruškoga glade pučkih školah. Ako nemožemo dobiti niti paralelke slovenske u Celju, kako da mislimo na razgrnuta Koruška i Štajerska? U toj stvari nemožemo očekivati pomoći nit od Čehah nit od Poljakah, jer kad bi oni to dozvolili, morali bi dozvoliti i dijenje Češke i Galicije. Od Njemačah u Koruškoj i Štajerskoj nemožemo očekivati, da bi nam dozvolili jednako-pravnost jezikovnu, a većino u saborih tih zemaljah nemožemo dobiti uz nikakav izborni red. I ako Niemci i Talijani monarhiju, nalazeći se u ugodonom novčanom i političnom položaju, išču i nalaze pomoći u inozemstvu, za svoja društva »Schulvereine« i »Pro patria«, kažu nam dosta jasno, da moramo i mi iskuti pomoći kod svoje slavenske bratje. Najizdašnija pomoć bila bi, da se mi Slovenci i Istra sručimo s narodom u Hrvatskoj, Slavoniji, Bosni, Hercegovini i Dalmaciji. I to je ono, što su »Ilirici« htjeli, da se naimo mi Slovenci i narod u onih zemljah okupimo okolo Hrvatih, okolo Zagreba. I kad bi se to dogodilo, tad bi i kraljevina Srbija izgubila pravo na obstanak. Pritegnulo bi ju ono zemlje k sobi. Ilirska ideja bi se obistinila, al bi i ime »Ilirija« i »Ilirici« postalo potrebno, jer se Srbi nobi htjeli

zvati Hrvati, a tako nit nekogi Slovenci. To pak nepričeti, da si svako pleme anduva svoje ime.

Sad ima nas Slovancih, Hrvatih i Srbih okolo 7 milijunah, broj, koji bi se u vremenom, gledam na slabu napućenost neklih zemaljah, mogao povećati. Sruženi mi bi mogli zahtjevati u okviru habsburške monarhije ona prava, koja imadu — Madjari.

Ako si pak monarhija Bosno posvo naprikloni, mogla bi ju izgubiti, jer Srbi na nju prože; a da ju zaokuplju, bilo bi zlo za Hrvate i Slovance (a nobi bilo dobro nit sa monarhiju, odnosno za vladajuću kuću). Za Bosnom ita bi skoro Dalmacija i komad Slavonije. Hrvatska sa većim dielom Slavonije pala bi pod nadvlad madjaricu ili njemačku. Nit Slovenci n-bi se imali odluka pomoći nalati. Srbelca država nobi htjela nit jednim nit drugim pomoći, jer ona mrzedi i Hrvata i Bugara, noma ni za Rusu, nit za slavensku uzajamnost.

Posvo drugičiji su Hrvati. Za volju ujedinjnja bili su se vođ poprimili imena »Ilirici«. Oni nede zahtjevati povlasticah; oni će nas smatrati kao posvo jednako-pravnu bratju. Nako Slovencu plaši ta misao, jer da bi sad u školah i uradnih uvos hrvatski jezike i slovenski u leut potisnuto. Al proti tomu možemo se obruniti pismanim ugovorom. Kad bi jednom politično sruženi bili, tad bi se štokavščina i srpska i u služuju, da je zabranjena. Vođ sad znado naš narod vođinu hrvatskih izrazah: lanko bi tok bila, kad bi dolazili zajedno u saboru, saborovo, u škole itd. Politično sruženi dobili bi jedan jezik, ni noznajuć kudu.

Osnovitim zanimanjem pročitao sam taj članak. I gledao sam odmah, nije li ga napisao poznat mi pisac, prijatelj iz dječkih godina, koji mi je prije nekoliko godina nešto slična pisao. Po inicijalnih, kojimi je članak podpisan, uvjerio sam se, da to on nije. Tko je, da je, or uvidja nasnosnost našega stanja, or razmišlja kako bi se dalo to stanje poboljšati, on je uspjeh toga svoga razmišljanja u javnost dao i pozvao slovensko domoljstvo, da o tom promišljaju i da se dogovore sa hrvatskimi rodoljubu.

Po bilježkah što sam jih našao, ja sam bio prijatelju pisavšemu mi o sličnoj stvari, po prilici ovako odgovorio:

Ugodno me je dirnulo Tvoje pismo i to s toga, što je od prijatelja iz one doba, u kojoj smo mi Hrvati i Slovenci liepo medju sobom živjeli, a još veće s toga, što su se Slovenci počeli ozbiljno brinuti za svoju budućnost, i što želao, da njim bude jednaka s Hrvatskom.

Talijani Primorja su perfidni u govoru, u listovih, u knjigah: nazivajuć nas »schia via«, kao da smo u dobi Rimljanah ili u srednjem vijeku, a ne u vijeku jednakosti, bratimstva i slobode; držec nas za stvorove, koji naimaju uživati ljudskih pravah; sme-

trojuć nas stvarinom za uzveličanje njihovo.

Takovoj perfidiji moramo se suprotstaviti najizdašnijim načinom, a taj namože biti drugi, nego da se šim tjesniju sružimo.

Skupu naših zemaljah ja nobi dao imena »Ilirija«. Poznam četvoru »Ilirija«: pravu, obstojeću prije rimskoga gospodarstva, od Rimljanah uništonu i naimajuću a nami ništa zajedničkoga, nego to, da su i Iliri bili ljudi i to kaukaskoga plemena; rimsku pokrajinu, oavjenu pako i naseljenom po Hrvatih i Slovencih, došvih iz Volo-Hrvatske, i nazivanih imenom ilirskim samo našimi naprijateljima i talijani i onimi naših, koji nisu nit kuhani nit pečeni (i danas hoće naši protivnici, da smo Slovenci, Bošnjaci, Hercegovci, Dalmatinci, Istrani, Kranjci, Koruži, Štajeraci, a ne Hrvati, odnosno Slovenci); Napoleonomu, naglo ustrojenu i naglo propalu, a neobaljavajuću nit iz dielata svih zemaljah hrvatskih i slovenskih; Gajovu, osnovanu po nas i za nas. Ova bi bila mogla koristiti, al uza nju nisu htjeli pristati Srbi, nit su htjeli slušati Slovenci svoga Stanka Vraza. Nazvali su se i Hrvati svojim narodnim i državnim imenom. Nazvati se sad imenom ilirskim, bio bi korak natrag, bio bi grih, koji se nesmije nikomu za volju učiniti; to ih smelo narod, koji je jedva priviknuo zvati se imenom slovenskim, imenom označujućim bar plemu.

Za nas i za dinastiju bilo bi najbolje, da se slovensko zemlje i Istra i Dalmacija sružne s Hrvatskom-Slavonijom. To bi se moglo doseći ili bar zahtjevati sad, kad se govori o pripajanju Bosno-Hercegovine, kad se govori o trilateralu u monarhiji. To sruženje bi se tomaljilo ponekle nu zakonih prirodne i narodnosti, većinom u na povjesti. Ako toga Slovenci nede, tad je najbolje, da rado o »sjedinjenoj Slavoniji« u sružnju svih Slovancih, jer bi tako ojađali i jer bi pako samo od sobe došlo, da se dvio cjelino, slovenska i hrvatska — pošto bi Hrvati sa svojo stranu radili na sjedinjanju ostalih pokrajinah — medju sobom sružne.

I vladi bila bi dužnost, da se suprotstavi perfidiji Talijanah; ona bi imala popraviti učinjeno zlo i učiniti propušćeno dobro, dati nam uživati prirodna i pisana prava, premjeniti korjanito svoj postupak.

Na stran s germanizatorskimi težnjami, koja nemože pripravljati put nego na prvom mjestu Njemačkoj, na drugom Italiji — oboje zločin na našemu narodu, i izdajstvo, ako i uhotično, dinastije.

Tako je prijatelju prije više godina. To opetujem i danas na spomenuti i pridobiti članak »Ilirija«. I dodajem nekoje opazke.

Pogled po svietu.

Trst, dne 31. ugusta.

Austro-Ugarska: Njemačko novino pišu noprostano o prodatojčim sastanku austrijskoga ministra grofa Kalnoky-a sa knezom Bismarckom; no nijedan nozna kazati, gdje i kada će se sastati ta dva državnika. Grof Kalnoky kni prisustvovati polovicom septembra vojniškim vježbam u Erdolju, to bi se po tomu imali sastati rođoni državnici odmah početkom ili koncom septembra. Tomu sastanku pripisaju voliku političku važnost pogledora na zamršeno odnošnje na istoku.

Silna ogorčenost, koja je zavladala medju Česi radi poznate narodbe ministra Gautscha u pitanju srednjih školah, nobi je naprije izraza u javnih listovih, skupščinah i občinskih zastupstvih, a sada je nastao pravi okret u pogledu odnošnja češkoga kluba na avovinskom vjeću naprama vladi grofa Tauffera. Opoziv ili odtup ministra nastave odvisit će po svojoj prilici od držanja poljskih zastupnika, koji nisu — reč bi — skloni sliditi Čeho u borbi proti ministru.

Austrijski ministar trgovine pozvao je ugarsku vladu na skupnu carinarsku konvenciju, koja će se sastati 5. septembra. Dogaovariti će se ponajprije o trgovačkim ugovoru, koj se ima sklopiti sa Italijom.

Galicijski zemaljski odbor sazvao je posebnu komisiju, koja ima protretati novi školski zakon.

Proračun ugarskoga ministarstva nastava i zemaljske obrane biti će za buduću godinu nešto povišen, ičim su troškovi ostalih ministarstvah umanjoni.

Politička oblast u Splitu unistila je izbor glasovitoga talijanskoga vodjo u Dalmaciji, Bajamontia, koji bijaše — lanko se čini — nezakonito izabran u občinsko zastupstvo splitsko.

Otvorjenje hrvatskoga saboru biti će 1. septembra, to se u tu svrhu sastaju klubovi na dogovore. Ovo zasjedanje biti će vrlo zanimivo radi verifikacije pojedinih zastupnika i radi adrese, koju će odprimiti kralju.

Srbija: Prigodom imendana kralja Milana bijaše 800 kaznjanih pomilovano. Izbori za narodni skupščinar obaviti će se 25. septembra. Ministar rata sazva je na konferencu strukovnjake — koji će razpraviti vojnički zakon.

Bugarska: Prince Ferdinand Koburg, koji se jut nalazi u Sofiji, nemože nikako sastaviti ministarstva. Sastav ministarstva bijaše od prince povjerna važnim pravcom, nu svi ga odkleniše, a u zadnji čas pronosi se vjest, da je Strasky predložio prince k tomu naziv ministarah. Velovlasti nisu se još složile, kako da postupnu u zamršenom bugarskom pitanju. U tom imala bi prednjačiti svim ostalim Turska, no ona — reč bi — da naima k tomu ni volje ni sposobnosti. Ako su istinite najnovije vjesti, kni

bora predajednika vidjet domo, koja li do stranka občinom upravljati.

Tuđa u Istri. Posljednjom kišom, koja je ponešto nakvalna zemlju i ohladila zrak, puho je u višu krajovih Istre tuče. U nekolicini mjesta sudbenih kotaraš porokoga, piranskoga, rovinjskoga, koparskoga i volokoga naniela je dostatan šteta. Ono što je preostalo suši, hoće da siroti seljaku nuđi sitačna tuđa. Bog nas očuvao te nevolji!

Filokeora u Bertoni. Političkoj oblasti u Poreču javljeno je iz obćine Bertoni (Vortucoglio), da se je u tamošnjih vinogradih prajvila mnogobrojna nesrećna filokeora ili trsvi ušonca. Oblast ta odrodila je odmah, da se zabrani svaki izvoz trsa, biljnika, lišća itd. iz oštavo porodne obćine Bertoni.

Madjarski vatrogasi na Rieki. Na 18. t. m. kada se je svotkovao rođendan našega kralja, došli su nam u pohodu vatrogasi, to jest deputantji svih madjarskih vatrogasnaoh došlo su pristavstvu kongreua, koji je bio ovdje držan 10. Nama je drago što su ta gospoda došla, jer su se bur na vlastite oči osvjedočili, da je entuzijazam rlođki za gospodu Madjaro puovo izrazom.

Bilo je okolo 1600 vatrogasnaoh, koji nisu mogli jedam vlakom, zato su sav dan dolazili. Jedan put je pošno ošlojzno načelnik na kolodvor, da gootavo podravi, došlo je i nešto puha, da vidi što god, nil se nije u ništa mješao. "Elijena" rlođkoga na kolodvoru nije bilo ni za lik, promda su ga Madjari višo puta izazivali, a glasnij njim je vazda na ruku bilo, da pokrije muku onu tišinu.

Rloka, to jest glavno ulice bilo su dosta naklono barjači, koje je obćina dila, da se vlašuju kud je koji hito, no privatni prozori bijaše skoro svi bez tamneko voz kilekog znaka, promda je "Blancova" proporučila nakit i barjake. Osnauodiva koloneli, anandjoniš kod ploščika na glavni ulisah nosio je nekolicno stotna barjakah, vodion rlođkih bojaki, zatim madjarskih, austrijaskih, bolgarskih, i . . . deset malih barjadćah hrvatskih, da i to liđano po nalogu rlođke obćine, što se je svakom dušilo nogaodu, ali povod tomu bio je taj, što su se Madjari došlo deputačlo je iz Siska i Bolovara s barjaci; bili su i Ljubljanci, Puljanci, Opatički i jedan sam iz Zadra.

Vidodi Madjari, da dođok nije onnkav kakvom su se andali, zauravio njim so svo drugo, osobito kada su jih vodili spavat u kaznarnu. Ovi Madjari bijaše odlični nego oni, koji bi navadno pohajali Rieku. Bilo je naliko med njima i grofovali, burunali, nastupnici, volški županah, i t. d. pak njih vodili u kaznarnu na prespanjoli!

Nautantli su mnogo u konvokucio kaznarnu, u škole i u gimnazije, itd. Iđino evih 1600, u gostionah nolun ovdje sa koliko ljudstvo, ktonuu naš Rlođnik nisu so jako nđjoceni, da ponudo sobe madjarskej braći. U sabutu bio je ovdje blagdan sv. Stjepanu, ugarekog kralja. Uoga dana blagoslovio se je na Školjiću barjake rlođkih vatrogasnaoh. Krasn je bio pogled kada su iz Ceollinovoga marširali svi ovi vatrogasi u svodanoj paradi put Školjića. Napred iša je glasnah ali sivo jedna, dođim nobi bilo za onoliko vojaku ni tri odviše. Sjajni kloboči (kaoig), krasno uniformo bialino so na siancu; ljudi vedinom lepi i visoki; našli su Slačani i Bolovarci ponosno stupali pod krasnimi barjaci.

Na Školjiću služila se svota misa, propovjed držao je svedonik jedan u madjarskom jeziku, a zatim je Opat Finin predikao talijenski, pošljo blagoslovio barjak. Kod ono zgado čulo so je nekolicno "Elijena" ali niti oni nobijahu domači vođ pravi madjarski.

Kada su ovi ljudi po gradu prolazili ni u krćimo itd. zalazili, rlođko se je vidilo koga Riećana med njima; ako je tko bio, to bijaše vatrogasno ili koji od odbora za svetkovinu. Nu to je naravno, jer so braću med sobom no razumiju. Naši Bolovarci i Slačani su se najboljo s domaćimi zabavljali, jer su se posve dobro razumjeli; to so nobi smjelo pisati u rlođkih novinah, premda to i sami novinari priznavaju.

Tuđili so Madjari, da su mislili doći u Madjarsku pak da su našli Iredontu. Tako je gospoda draga, što ste sijali to sada žanjeto.

Duo 22. agusta bio je odlazak pupobrodan "Cattaro" za Mloke, ali jih je došlo pozdravit malo, jako malo ljudi i vedinom radnici. Ovi nisu baš došli, da puozdravo, jer nitko nije ni pisnuo, već su došli, da vido kako iša Madjari opuhani. Madjari su pozdravljali načelnika no Rieku; jedan je do dva puta viknuo

"Elijen Finno" no drugi puđodi nisu mu so mogli odazvati.

Naš Okolićani, koji bijaše svjedoci dćodoka Madjarih iz Albarale nomađu niti pojmiti, kako i žnsto je svo tako tihio prošlo. No oni noznaju, da rlođko zastupstvo nije htjelo dozvoliti više od 8000 for. za sav trošak, a to je vrlo malena svota, da so probudi rlođki entuzijazam za Madjaro, Kod nas je svakomu poznato dobro, da bez novonah noima "Elijona". Drugi put još o tonau, a za sada, da sto mi zdravo.

Brajdar.

Iz Mošćenlah pišu nam 26. agusta: I ovdjo se je proslavio rođjondan Njog. Veličanstva, našoga pramilostivoga cesara i kralja Frana Josipa što svodanijo. Iati dan bila je svodana svota misa sa dvoboz, kojoi pristavstvoah domaći obćinski zastupnici, školska mladoć, pradona svojimi učiteljom, o. kr. financijalni straža i lip broj pobožnog puha, koji se pomoli Svovišnjomu za svoga predobrog vladaru. Vođ ranim jutrom, došli su zvonovi milozvučno svonili, puonali sa muzikari.

Ovo godino se je na posebni nađin rjevava cesarska himna po školskoj mladoć uz pratnju orguljah. Svatko mora priznati, da so naša školska mladoć odličljo rjevavjom, znšto ido kralva našomu gospodinu učitelju.

Prošlo je obilovalo danjom, to nam so prikazivala obilna ljudna, ali julk nam je bio no samo suh nega denio nomaoljvu vrudinu, koja je trajala do polovice ovoga mjesoca.

Ugno hvata, da so je bavem ovih dana dobro namođilo; na daš bilo je i malo grasiće. Zita je i u dobroj ljetni u naših stranjah malo; pažnja je suđa stanula, turkinja je ista noaroda anđilna, krumplja bit do malo, uštko malo obćadu, voda u obće bilo je malo i smokvo no uspljavaju a i lule i dovan nisu baš dobro uspljeli. Gvozdi jo boluljo vanrodno a ovo do nas priselili valjda, da ga u bududo hodimo sumporom. Taj posao proporučilomo gje. svodeniškom i učitelju, da narod podude, kada i kako imado sumporni i da ga upute na nabavu doba sumpora i dođlaog stroja.

Za mnogo stvari bilo bi nam boljo, kad bi so onaj tko je dušan za nas biljo zauzimao; tako n. pr. imamo ispod smoga našoga grada žlva vodu i to dobru i zdravu, ali put do nje je težak i grobomas a vrutak zanemaron. Kad bi so nati nešto potrošilo, i tvali bi i po najvodnoj naš obćino dobro vodo, a žono bi ju brže i lgljo kudi donasilo.

Dakako, ako so mi sami noganomo i za svoju korist no pobrinomo, ontat do svo pri starom, jer so nobe nitko tuđlj za nas starati. Troba da so mi slođimo, dogovorimo i nešto od našo mironuđino doprinomomo za uređljono vrutak, onda našedimo pomođi kod vlaših obćinah i tako i no drugako domo štogod postili.

Ne taj našla moglo bi so i kofojšta drugo postili, ali noomijemo naboraviti na onu našu: "Pomozl si sam, pomođi ću ti i ja" ili onu drugu da: "Bog da tožaku no ložaku".

"Dom i Sviet". Rovna i sa svojo solidnosti poznata akademijaska knjižara Mv. Irvemana (Kugli i Doutsch) u Zagrebu, izdavat do pošum od septembra o. g. voliki hrvatski ilustrirani list. Po propoktu, koji bi danušnjem broju našog lista prilozom, viditi ćo našli čitatelji, da ćo to sibilja biti list, kojim ćomo so mođi poslati pred svietom. Obilnošću štiva i slikah i to baš biranih i lip.h slikah, mođi ćo so taj list takmiti sa najvidljonijimi listovi stranjih narodnah. A to je baš najglavniji razlog, s kojeg iskrono pozdravljamo nastojanje našo braće u kraljevini. Strani osobito njamački i talijanski listovi tako su se vođ uvriežili i ugnježdili posvuda; da jo sibilja bilo skrajnje vrome, da so pokrono list sa tako lipim i obširnim programom kao "Dom i Sviet". Suradnici lista bit ćo najpoznatiji hrvatski knjižovnici, izmedju kojih imenujomo dr. Rankog, predsjednika jugoslavenske akademije, Iv. Tkalčića, člana jugoslavenske akademije, Radoslava Lopačića i Iv. pl. Kukuljevića Hrvatskeko povjestničaro i mnoge druge, koji su djelomice nabrojani u prospektu. Imona tih mužovah jamdo nam, da ćo "Dom i Sviet" biti u svakom pogledu ono, što nam jo dosada falilo, naimo gisalo, koje ćo oko šoko sabrati sve poznato naše književnike, a uz to biti upravo svietiski list. Iz obćenah zemlje. Nedavno dođjoh, g. urednišo, po poslu u Vidim (Uđine), a odatle uputih so u nekoijo sjeverne talijanske gradove. Kako me vođ poznate, nastojim doznati iz novinah kamogod dođjom za javno mnijenjo o važnijih dnevnijih pitanjih, a tako sam i u rođenih mjestih potražilo i proćetalo najnovijoj ćacopisio.

Po gornjoj Italiji u obća a naposa u Vidimu, ćudom so ćudili, kako jo ono provričljo gisalo, koje so "Telostorijom" kreti, stalo nođavno uznomirivat Čoho i Slovenco, grćdi jili na najprastiji nađin, a s drugo strano ta stara židovka stala so podlo ulagivat Talijanom, mislać, da ćo šiti nađinom sebi i svojim gospodrom simpatije Talijanah proboditi. "Il giornale d'Uđino" od 16. agusta, osvrćuć so na to nđzono piskaranje, kaže: da jo politika, koju ona vodi, bodasta, kao što u istinu i jest, jer upravo ona za tim ido, kako da Austriji odmaji dio najvrijonijoj joj puđanstva, na koji se i danas najviše carvina oslanja. "Triestor Zeitung" vriedajuć taj dio puđanstva valjda misli, da najboljo šiti gospodaru, koji joj svakadnjim kruh duže. Nož vrodjo baš šironjodki list patriotički bi djelo vršilo, kada bi pustio na miru Čoho i Slovenco, to pomnijljo nad talijanskim novinstvom bidjo, gdje bi svaki dan našao i opazio, kako isto no-prastano na ćjelokupnost austrijaska monarhije napada i udara.

Imam pred sobom "Il Giornale d'Uđino" od 16. i "Nazione" od 21. agusta, koja u Floroni izlazi; oba ta lista donoso jedan list bivšoga talijanskoga ministra Bonglija, s kojim so on zahvaljujo nospađenim iz Bujah i Poreča na 426 krati, koje su oni sabrali i Bongliju poslali, da jih mođ otistolji junakah, padših kod Dogali, izvidlji. Bonglijo jo a tim darom istarskih talijanašah jako zadovoljan, to tjođdi jih nada so, da ćo za krasno vromio i oni biti pripojeni blaonomo talijanskom kraljevstvu, jer zna ka hitrini i opreznost talijanski državnihah i an odusvojiljo i probudljono narodnu svlost. "Nazione" nastoji ublažiti onaj neogodni utisak, koji do Bongliov list na vjerno podmitko austrijakoga carstva viditi, to misli, da jo bivši talijanski državnik u Austriji, a naposa kod nas, malo poznat, ali so u toni kuto vara, jer prije nego li jo Bonglijo uvod napisao zloglasnoj Fumbariovoj knjizi "Venezia etiolita".

O kroljo jo u carovnikom viedu voluđeni go. dr. Dinko Vitozel prozorilo, mi ga vro dobro poznavamo kao državnika i knjižovnika, a naposa pako kao rovnoza zagovaratelja Iredontizma u Italiji i van nje. Imao jo sasvim pravo pisao knjižico "Ros Trionfante", kad jo utvrdilo, ćo sa u talijanskoj kraljevini podamli od prvog ministra pa do najvudnjog papuđara svi Iredontisti.

Dosta jo sicut njihovo razgovoro, ćut njihovo novino i knjigo, koje svietlo nđgludaju, kao što n. pr. "Gli eredi dell'Orionto" od prof. Brumattia, da so osvjedodo o gornjoj tvrđnji i oni, koji poput Toma noćo da vjeruju, dok sami vraslono rukom no opijaju.

Pak ćo još uzprkos ovim dokazom stara "trđdniska grobošćin" i unapred vriedajć svoemu caru i kralju odano i vjerno Čoho i Slovenco, koji su svodjer bronili, kao što i danas brano sobo i austrijaska carovinu od prekomorskih nospavradnih pohlopić? Nožako so badava: da onomu, koga ćo Bog da podopau, uzmo najpriljo pamot.

Nasreda na željeznici u Ameriol. Amerikansko novino pripovjedaju o stranoj nesreći, koja se jo dogodila na željeznici blizu vodopada Niagara u sjevernoj Americi. O tomu pišu iz Newyorka: Zabhvni vlak, komu so jo dogodila nesrećo, sastojao jo od dvio lokomotive i 18 vagonah, a krenuo jo prošlo sriedo iz Bloomingtona, glavnyoga grada okružja Mac Lean u državi Illinois prema niagarskim slapovom. Vlak vozio je višo od 900 putnikah, od kojih su mnogi zaglavili. Vlak prolazio jo kroz prairieke krajovje; gdje su bukajući u zandjo vrome mnogobrojni požari. Most, na kom so jo dogodila nesrećo, bio je najobidniji drvena gradnja. Vođja lokomotive opazio je dođuće da most gori, ali nije bio višo u stanju da vlak zadrži. Dio vlaka sretno je prošao most, našto se je ovaj prevratio. Druga lokomotiva i više kolah survaše so u bozdno. Nekoijo pako kola upališe so, no uspjelo im je ipak ugušiti vatru. Vođ dio putnikah, koji se našalžahu na kolima, koja se survaše s mosta, našče jo u Niagara svoju smrt na najužasniji nađin. Poslje naščeno su glavu, ruke i noge, koje su bilo odrgano od tćia. Nekomu ćovjoku poginulo na odčgdđ žena i dvoje djece, pa ako jo i sam odmah zatim ubio hitom iz eskokreca. Uđano bijašo jaukanjo i vikanjo za pomođ uno-

sroćenih. Sto dvadocet i dovet ranjonih tako jo opasno bolostno, da jih nije megudo prenitati ni u bolnico, vođ su primonani da ostaju u sgradah postajo na Niagara. Mnogi od ranjonikah noćo preboljoti znanah, a vođ jo do 200 težko ranjonih ostavilo mjesto nosreće, to su pronoćeni u razno bolnico u okolnišnih gradovih. Ukupni broj mrtvih i težko ranjonih iznaša 412, nebrojodli vrazno ložko ranjono i ozlođjono, koji so njogaju u privatnih kućah. Višo noima sumnjjo, da su so prigodom nosreće sibiljo kradjo i graboži na unesroćenih putnicih. Ima jih koji tvrdo, da jo nosrećo nastala uslioć toga, što so je vlak spuznuo s traćionah, doćim to najzgodno odlučodljo pobija ravnateljstvo željeznice. Vatra so jo na mostu porodila po svojoj prilici u noći, a prouzročili su jo željeznički stražari, koji su nođoje u blizini palili vatru. Oni so dođuće izgovaraju, ali je sasvim mogudo, da su iskro od naložono vatro dopro do mjesto. Povjeronstvo, koje jo još isti dan izaslano na lice mjesto ustanovilo je, da jo most bio dobar, vřrat i u stanju bar da nosi svaki terot. Ravnateljstvo željeznice da jo krivo, što nije razlođlilo taj vlak na dva, jer jo bilo avušlo putnikah, i volika krivnja loži na makiništi, što nije u blizini mosta umanjlo brzinu, pak bi mu tako bilo mnogo lakše zauzetaviti vlak, kad bi tjo opazio da most gori.

Neuku nauka.

Sigurno srođstvo proti hrdjanju đavala. Nopogodan vromona izlođoni đavli, zabiti na ljostvan na prostom krasu, dudu so uzdavaju od hrdja, ako so prije porabo kažnaro i umah zatiu u lanono uljo baco.

Isprvano ljopilio. Uzmi prćono andro i umješaj ju u tćudnuh, nastupaju iz jednog diela gummi arabicum i tri diela vode, mješajlj ju dok so dobro negustano. Ovako preludjono liopljo možak uporabiti tako za porcolanske, kao i za motalno predmeto.

IZKAZ

za Dolendev spomenik.

Nadaljo pripisalo slededća gg:

Andro Žbuna Trst	fr.	5.—
Anton Šorli, Ivanan Trst	"	5.—
Pobratim u Trstu	"	5.—
Fordo Mahorčić Nakić	"	3.—
Luka Sarazin Trst	"	2.—
M. L. Vepřina	"	1.—
J. Žulijar: Trst-Kolanja	"	1.—
Josip Ben Boles	"	1.—
Fran Hladin Lešnja	"	—40
Barčovljanski rodoljubi	"	10.—
Fran Hvon, voletrćno i voloposjednik u Ljubljani	"	10.—
Dr. A. Grogvić Gorien	"	4.—
Simon Matejčić, župnik Pazin	"	2.—
R. Jolućki, župnik u Borsodu	"	2.—
Jakov Kirac, Modulin kod Pule	"	2.—
Čisti dohodak vasilice Ostalnica u Bistrici na Notranjsi	"	8.08
Fran Boehman, lođnik u	"	10.—
Il. Bistrici	"	5.—
A. Znidarić, trgovac na Promu	"	1.—
J. Znidarić, posjednik u Bitlnji	"	1.—
Jak. Znidarić Prom	"	2.—
Gospa M. Ilođnikova, pojednica u Il. Bistrici	"	1.—
Ukupno	for.	802.08

Zahvaljujudo so na primljenih milodarnih, proporuća so za daljnjo prinoso. U Trstu, 28. agusta 1887.

A. Truden, bingajnik.

Dopisnica uprave.

Od 24. do 31. prošloga mjesoca agusta pripisalo nam predlatni slededći:

P. n. gg. J. B. Frančić, Kucel do 80. Junja 1886. (Vi nam još dugujemo za drugo polovicu godine 86. i to toćudnu godinu.)

F. M. Trst za 3. m. dođvrtg. 87. — M. Z. i J. Z. Pomeč za 2. t. g. 87. — A. Z. Krasien za pol g. 87. — V. M. Sv. Lovrođ od P. za 87. — J. S. Predkora za 2. t. g. 87. — M. D. Zvoņca za pol g. 87. — I. S. Gradina (Opričali) za g. 37. — J. K. Skodeni za 3. t. 87.

Dopisnica uredničtva

Razno gje. dopisnika molimo, da so ustrepo za svom darom, nradnosno ho radl problebna gjeđava isputiti konac podlićaka. nekoijo dopisje i viesu, što blijšo sve dotiskano.

Lutrijski brojevi

Trst	62	22	11	87	82
Linc	17	64	81	80	79
Buda	58	49	75	42	12
Innsbruck	75	78	89	80	74

duo 31. agusta.

Prag	74	67	84	70	69
Lavov	45	62	7	27	11
Hermannstadt	20	77	20	'80	17

